

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL GERVELĖS, GIEDRAITIŠKIŲ, GRATIŠKIŲ, VILŪNIŠKIŲ VALSTYBINIŲ TELMOLOGINIŲ, AVIŽIENIŲ, BESTRAIGIŠKIŲ VALSTYBINIŲ HERPETOLOGINIŲ, ŠILO, NORKIŠKĖS VALSTYBINIŲ BOTANINIŲ IR AŽUKRIAUNIO VALSTYBINIO BOTANINIO-ZOOLOGINIO DRAUSTINIŲ STEIGIMO, JŲ RIBŲ PLANŲ IR NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi, 22 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Įsteigti Gervelės, Giedraitiškių, Gratiškių, Vilūniškių valstybinius telmologinius, Avižienių, Bestraigiškių valstybinius herpetologinius, Šilo, Norkiškės valstybinius botaninius ir Ažukriaunio valstybinį botaninį-zoologinį draustinius.

2. Patvirtinti pridedamus:

- 2.1. Gervelės valstybinio telmologinio draustinio ribų planą;
- 2.2. Giedraitiškių valstybinio telmologinio draustinio ribų planą;
- 2.3. Gratiškių valstybinio telmologinio draustinio ribų planą;
- 2.4. Vilūniškių valstybinio telmologinio draustinio ribų planą;
- 2.5. Avižienių valstybinio herpetologinio draustinio ribų planą;
- 2.6. Bestraigiškių valstybinio herpetologinio draustinio ribų planą;
- 2.7. Šilo valstybinio botaninio draustinio ribų planą;
- 2.8. Norkiškės valstybinio botaninio draustinio ribų planą;
- 2.9. Ažukriaunio valstybinio botaninio-zoologinio draustinio ribų planą;
- 2.10. Gervelės valstybinio telmologinio draustinio nuostatus;
- 2.11. Giedraitiškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatus;
- 2.12. Gratiškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatus;
- 2.13. Vilūniškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatus;
- 2.14. Avižienių valstybinio herpetologinio draustinio nuostatus;
- 2.15. Bestraigiškių valstybinio herpetologinio draustinio nuostatus;
- 2.16. Šilo valstybinio botaninio draustinio nuostatus;
- 2.17. Norkiškės valstybinio botaninio draustinio nuostatus;
- 2.18. Ažukriaunio valstybinio botaninio-zoologinio draustinio nuostatus.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m. d. nutarimu Nr.

GERVELĖS VALSTYBINIO TELMOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gervelės valstybinio telmologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Gervelės valstybinio telmologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS

DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Gervelės pelkės ekosistemą, draustinio teritorijoje randamą saugomą augalų rūšį liekniinį beržą (*Betula humilis*) ir užtikrinti palankią rūšies ir jos buveinės apsaugos būklę;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos 7110 Aktyvių aukštapelkių, 9010 Vakarų taigos, 91D0 Pelkinių miškų natūralias buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. Europos Bendrijos svarbos 7120 Degradavusių aukštapelkių buveinės vietoje sudaryti sąlygas formuotis 7110 Aktyvių aukštapelkių ir (ar) 91D0 Pelkinių miškų natūralioms buveinėms, užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.4. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.5. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.6. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.7. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti ar atkurti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 7110 Aktyvių aukštapelkių buveinėje negalima pažeisti durpių klando.

5.2. 9010 Vakarų taigos buveinėje negali būti šalinama negyva mediena, išskyrus vykdant specialiuosius biologinės įvairovės palaikymo kirtimus.

6. Siekiant sudaryti sąlygas formuoti buveinėms, numatoma:

6.1. ištirti Gervelės pelkės hidrologinį režimą ir įvertinti palankaus Gervelės pelkės raidai hidrologinio režimo atkūrimo galimybes sudarant buveinių pokyčių prognozes esant įvairiems vandens lygio pokyčiams;

6.2. siekiant atkurti pažeistas ar nepalankios būklės Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines 7110 Aktyvios aukštapelkės, 91D0 Pelkiniai miškai ir sudaryti sąlygas formuoti joms 7120 Degradavusių aukštapelkių plotuose, patvirtinti gamtotvarkos planą ir jį įgyvendinti;

6.3. vykdant ugdomuosius miško kirtimus, formuoti įvairiamžius ir įvairiarūšius medynus, vykdyti sanitarinius kirtimus, kai kyla ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

7. Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, nurodytų Nuostatų 3.2 papunktyje, palankiai apsaugos būklei užtikrinti ar atkurti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar saugomų teritorijų planavimo dokumente numatytas natūralių buveinių apsaugos ir atkūrimo priemonės, hidrologinio režimo atkūrimą.

8. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

8.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 40–45° nuolydžio. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai arba keturšlaičiai.

8.2. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsi (ruda, pilka, žalia, raudona (čerpių).

8.3. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, mūras, tinkas.

8.4. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, ruda, žalia, pilka spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

9. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

10. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m.

d. nutarimu Nr.

GEDRAITIŠKIŲ VALSTYBINIO TELMOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Giedraitiškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Giedraitiškių valstybinio telmologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Giedraitiškių pelkės gamtinį kompleksą;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų natūralias buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. Europos Bendrijos svarbos 7120 Degradavusių aukštapelkių buveinės vietoje sudaryti sąlygas formuotis 7110 Aktyvių aukštapelkių ir (ar) 91D0 Pelkinių miškų buveinėms, užtikrinti jų palankią apsaugos būklę;

3.4. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.5. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.6. propaguoti gamtos vertybes;

3.7. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti ar atkurti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 7120 Degradavusių aukštapelkių ir 7110 Aktyvių aukštapelkių buveinėse negali būti eksploatuojamos naudingosios iškaskenos, sausinamas apypelkis, vykdoma kita veikla, kuri pažeistų durpių klodą, terštų pelkę ir jos aplinką, pakeistų hidrologinį režimą, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. Į pelkę negali būti išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.2. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus arba atkuriant mišką).

5.3. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius, atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

6. Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, nurodytų Nuostatų 3.2 ir 3.3 papunkčiuose, palankiai apsaugos būklei užtikrinti ar atkurti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar saugomų teritorijų planavimo dokumente numatytas natūralių buveinių apsaugos ir atkūrimo priemones, hidrologinio režimo atkūrimą.

7. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

7.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio.

7.2. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško), dvišlaičiais 40–45° nuolydžio stogais.

7.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, juoda, pilka.

7.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, pilka, ruda spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

8. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriaus leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

9. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrinės. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą

atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m.

d. nutarimu Nr.

GRATIŠKIŲ VALSTYBINIO TELMOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gratiškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Gratiškių valstybinio telmologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS

DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Bražuolės upės ir jos smulkių intakų slėniuose ties Gratiškėmis susiformavusį natūralų žemapelkių, tarpinių pelkių, pelkėtų miškų ir ežerėlių kompleksą;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. išsaugoti draustinio teritorijoje randamas saugomas rūšis – pelkinę uolaskėlę (*Saxifraga hirculus*), žvilgančiąją riestūnę (*Hamatocaulis vernicosus*), dvilapį purvuolį (*Liparis loeselii*), keturdantę suktenę (*Vertigo geyeri*), mažąją suktenę (*Vertigo angustior*), pūstąją suktenę (*Vertigo moulinsiana*) – ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.4. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.5. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.6. propaguoti gamtos vertybes;

3.7. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinėse negali būti eksploatuojamos naudingosios iškasenos, sausinamas apypelkis, vykdoma kita veikla, kuri pažeistų durpių klodą, terštų pelkę ir jos aplinką, pakeistų hidrologinį režimą, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. Į pelkę negali būti išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.2. 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių buveinėse negali būti intensyviai naudojami pelkę maitinančių šaltinių ir požeminiai vandenys, keičiamas pelkės ir su ja susijusių vandens telkinių hidrologinis režimas, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, statomi statiniai, nesusiję su buveinės išsaugojimo darbais. Į pelkę negali būti išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.3. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus arba atkuriant mišką).

5.4. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius kirtimus, atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

6. Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų bei 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių natūraliose buveinėse skatinama šalinti buveinėms nebūdingą sumedėjusią augaliją, nendres.

7. Saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, nurodytų Nuostatų 3.2 ir 3.3 papunkčiuose, palankiai apsaugos būklei užtikrinti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar saugomų teritorijų planavimo dokumente numatytas saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemones.

8. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

8.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio.

8.2. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško), dvišlaičiais 40–45° nuolydžio stogais.

8.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, juoda, pilka.

8.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, pilka, ruda spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

9. Saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

10. Saulės šviesos energijos elektrines leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m.

d. nutarimu Nr.

VILŪNIŠKIŲ VALSTYBINIO TELMOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilūniškių valstybinio telmologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Vilūniškių valstybinio telmologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS

DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Bražuolės upės slėnyje žemiau Vilūniškių susiformavusį natūralų žemapelkių, tarpinių pelkių, pelkėtų miškų ir ežerėlių kompleksą;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniųuotų pelkių, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų, 91D0 Pelkinių miškų natūralias buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. išsaugoti draustinio teritorijoje randamas saugomas rūšis – grakščiąją skėtę (*Leucorrhina caudalis*), šarvuotąją skėtę (*Leucorrhinia pectoralis*), pūstąją suktenę (*Vertigo moulinsiana*), keturdantę suktenę (*Vertigo geyeri*), ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.4. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.5. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.6. propaguoti gamtos vertybes;

3.7. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinėse negali būti eksploatuojamos naudingosios iškasenos, sausinamas apypelkis, vykdoma kita veikla, kuri pažeistų durpių klotą, terštų pelkę ir jos aplinką, pakeistų hidrologinį režimą, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. Į pelkę negali būti išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.2. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus arba atkuriant mišką).

5.3. 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų ir 91D0 Pelkinių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius kirtimus, atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

6. Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų natūraliose buveinėse vykdant gamtotvarkos priemones skatinama šalinti buveinėms nebūdingą sumedėjusią augaliją, nendres.

7. Saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, nurodytų Nuostatų 3.2 ir 3.3 papunkčiuose, palankiai apsaugos būklei užtikrinti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar saugomų teritorijų planavimo dokumente nustatytas apsaugos priemones.

8. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

8.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio.

8.2. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško), dvišlaičiais 40–45° nuolydžio stogais.

8.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, juoda, pilka.

8.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, pilka, ruda spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

9. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriai leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

10. Saulės šviesos energijos elektrines leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m. d. nutarimu Nr.

AVIŽIENIŲ VALSTYBINIO HERPETOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Avižienių valstybinio herpetologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Avižienių valstybinio herpetologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti draustinio teritorijoje randamas saugomas rūšis: raudonpilvę kūmutę (*Bombina bombina*), česnakę (*Pelobates fuscus*), skiauterėtąjį tritononą (*Triturus cristatus*) ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9160 Skroblynų, 91D0 Pelkinių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.4. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.5. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.6. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1 ir 3.2 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. Skiauterėtojo tritono (*Triturus cristatus*), raudonpilvės kūmutės (*Bombina bombina*), česnakės (*Pelobates fuscus*) buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas varliagyvių nerštavietėse ir buveinėse, naudojamos trąšos ir cheminės augalų apsaugos priemonės, šalinami kelmiai ir išvirtę medžiai vandens telkinių pakrantėse. Skatinama išsaugoti perspektyvias bebravietes, iš dalies apželdinti vandens telkinių pakrantes ar retinti arba šalinti dalį per tankios sumedėjusios augalijos vandens telkinių pakrantėse, įrengti dirbtinius vandens telkinius, atkurti pažeistą hidrologinį režimą.

5.2. Europos Bendrijos svarbos 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9160 Skroblynų, 91D0 Pelkinių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų natūraliose buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti atkuriant mišką arba vykdant leistinus miško kirtimus), negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius kirtimus, atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalijai struktūrai palaikyti. Negali būti vykdomi sausinimo darbai.

5.3. Europos Bendrijos svarbos 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 Pelkinių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų natūraliose buveinėse skatinama reguliuoti bebrų ir jų patvankų skaičių, kai bebrų patvankų pakeltas vandens lygis turi arba gali turėti neigiamą ilgalaikį poveikį buveinių būklei.

6. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

6.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio.

6.2. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško), dvišlaičiais 40–45° nuolydžio stogais.

6.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, juoda, pilka.

6.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, pilka, ruda spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

7. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriai leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

8. Saulės šviesos energijos elektrines leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2025 m. d. nutarimu Nr.

BESTRAIGIŠKIŲ VALSTYBINIO HERPETOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bestraigiškių valstybinio herpetologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Bestraigiškių valstybinio herpetologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti vertingą Bestraigiškių miško ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti Europos Bendrijos svarbos rūšių balinio vėžlio (*Emys orbicularis*), raudonpilvės kūmutės (*Bombina bombina*) populiacijas;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos 91D0 Pelkinių miškų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų ir 91E0 Aliuvinių miškų natūralias buveines;

3.3. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.4. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.5. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.6. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1 ir 3.2 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. Balinio vėžlio (*Emys orbicularis*) buveinėse natūralios pievos ir ganyklos nekeičiamos į kitas žemės ūkio naudmenas. Hidrologinis režimas gali būti keičiamas tik gamtosauginiais tikslais. Negali būti įrengiami nauji keliai. Kelių rekonstrukcija (greideriavimas, kelkraščių tvarkymas) vykdomi tik gavus už draustinio apsaugą atsakingos saugomos teritorijos direkcijos pritarimą. Nenaudojamos trąšos ir cheminės augalų apsaugos priemonės. Skatinama įrengti dirbtinius vandens telkinius, atkurti pažeistą hidrologinį režimą, įrengti balinių vėžlių dėčių apsaugos nuo plėšrūnų priemonės, įrengti pievas atviruose saulės įšildomuose vandens telkinių šlaituose, kur vėžliai deda kiaušinius, įveisti balinius vėžlius tinkamose buveinėse.

5.2. Europos Bendrijos svarbos 91D0 Pelkinių miškų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų ir 91E0 Aliuvinių miškų natūraliose buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti atkuriant mišką arba vykdant leistinus miško kirtimus), negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius kirtimus, atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalijai struktūrai palaikyti. Užtikrinamas tinkamas hidrologinis režimas, reguliuojamas bebrų ir jų patvankų skaičius, kai bebrų patvankų pakeltas vandens lygis turi arba gali turėti neigiamą ilgalaikį poveikį buveinės būklei.

6. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Dzūkijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

6.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai, 40–45° nuolydžio.

6.2. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško), dvišlaičiais 40–45° nuolydžio stogais.

6.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, juoda, pilka.

6.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, pilka, ruda spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

7. Saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

8. Saulės šviesos energijos elektrines leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m. d. nutarimu Nr.

ŠILO VALSTYBINIO BOTANINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šilo valstybinio botaninio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Šilo valstybinio botaninio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS

DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Šilo miško ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti Europos Bendrijos svarbos rūšį stačiąją dirvuolę (*Agrimonia pilosa*), taip pat išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralią 9020 Plačialapių ir mišrių miškų buveinę ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.2. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.3. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.4. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.5. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1 papunktyje nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. Europos Bendrijos svarbos natūraliose 9020 Plačialapių ir mišrių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus ugdomuosius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Negali būti kertami brandūs plačialapių rūšių medžiai, šalinama buveinėse negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens) mediena. Negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus draustinio planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus ar miško atkūrimą). Skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalijai struktūrai palaikyti.

5.2. Europos Bendrijos svarbos rūšies stačiosios dirvuolės (*Agrimonia pilosa*) buveinėse negali būti įveisiamas miškas miško laukymėse, suariama dirva, tręšiama, traukiama mediena neįšalus gruntui, išskyrus atvejus, kai gautas už draustinio apsaugą atsakingos saugomos teritorijos direkcijos pritarimas. Skatinama šalinti savaime plintančią sumedėjusią augaliją esamose miško laukymėse, smėlynuose.

6. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

6.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 40–45° nuolydžio. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai arba keturšlaičiai.

6.2. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, pilka, žalia, raudona (čerpių).

6.3. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, mūras, tinkas.

6.4. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, ruda, žalia, pilka spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

7. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriaus leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų

8. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m.

d. nutarimu Nr.

NORKIŠKĖS VALSTYBINIO BOTANINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Norkiškės valstybinio botaninio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Norkiškės valstybinio botaninio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias 9160 Skroblynų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.2. išsaugoti draustinio teritorijoje randamą saugomą rūšį paprastąją plojenę (*Lejeunea cavifolia*) ir užtikrinti palankią jos apsaugos būklę;

3.3. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.4. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.5. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.6. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1 ir 3.2 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos 9160 Skroblynų, 91E0 Aliuvinių miškų natūralias buveines, jose negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus ir miško atkūrimą). Negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Negali būti eksploatuojamos naudingosios iškasenos, keičiamas hidrologinis režimas, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. Skatinama nenaudoti pesticidų, skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalajai struktūrai palaikyti.

6. Saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių palankiai apsaugos būklei užtikrinti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar saugomų teritorijų planavimo dokumente numatytas saugomų rūšių ir natūralių buveinių apsaugos priemones.

7. Sodybų pastatai draustinyje statomi vadovaujantis Žemaitijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais:

7.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 8,5 m (skaičiuojama nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 220 m². Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai, čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 30–45° nuolydžio.

7.2. Sodybos ūkio pastatai – vieno aukšto. Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai, čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 30–45° nuolydžio, su karnizais. Pastatų aukštis – iki 10 m (skaičiuojama nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško).

7.3. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, raudona (vyšninė, molio), pilka, tamsiai žalia.

7.4. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas.

7.5. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos tamsiai ruda, rusvai gelsva, žalia, pilka spalvomis ar išlaikoma natūrali medžio spalva.

8. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriai leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

9. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2025 m.

d. nutarimu Nr.

AŽUKRIAUNIO VALSTYBINIO BOTANINIO-ZOOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ažukriaunio valstybinio botaninio-zoologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Ažukriaunio valstybinio botaninio-zoologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Kriaunos upės ir jos intakų slėniuose susiformavusį natūralų žemapelkių, tarpinių pelkių, aliuvinių pievų ir aliuvinių, pelkėtų ir pelkinių miškų kompleksą;

3.2. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias 6210 Stepinių pievų, 6270 Rūšių turtingų smilgynų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6450 Aliuvinių pievų, 6530 Miškapievių, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 9010 Vakarų taigos, 9020 Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų, 91D0 Pelkinių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveinės ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.3. išsaugoti draustinio teritorijoje randamas saugomas gyvūnų, augalų rūšis – pelkinę uolaskėlę (*Saxifraga hirculus*), dvilapį purvuolį (*Liparis loeselii*), stačiąją dirvuolę (*Agrimonia pilosa*), žvilgančiąją riestūnę (*Hamatocaulis vernicosus*), mažąjį erelį rėksnį (*Clanga pomarina*), niūriaspalvį auksavabalį (*Osmoderma barnabita*), keturdantę suktenę (*Vertigo geyeri*), mažąją suktenę (*Vertigo angustior*) – ir užtikrinti palankią jų apsaugos būklę;

3.4. užtikrinti kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, ekologinę pusiausvyrą;

3.5. sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją apie kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugą;

3.6. propaguoti gamtos vertybių apsaugos idėjas ir plėtoti visuomenės ekologinį švietimą;

3.7. sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos rūšis ir natūralias buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 6210 Stepinių pievų, 6270 Rūšių turtingų smilgynų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų ir 6450 Aliuvinių pievų buveinėse negali būti eksploatuojamos naudingosios iškaskenos, įveisiamas miškas ar sodinami pavieniai medžiai ir krūmai, keičiamos natūralios pievos, įsėjamos kultūrinės žolės, tręšiama, nupjaunami kupstai, suariami ar kitaip keičiami žolynai, keičiamas hidrologinis režimas, tiesinamos upelių vagos, įrengiami tvenkiniai, dambos, polderiai. Skatinama šienauti, ganyti gyvulius saugomų teritorijų planavimo dokumentuose nustatytu intensyvumu.

5.2. 6530 Miškapievių buveinėse negali būti suariamos ir sausinamos pievos bei ganyklos, iškertami pavieniai medžiai ir krūmai, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, šalinama buveinėse negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens plačialapių medžių) mediena, įveisiamas miškas, keičiamos natūralios pievos, įsėjamos kultūrinės žolės, tręšiama. Skatinama šienauti, ganyti gyvulius, reguliuoti savaiminį medžių ir krūmų plitimą.

5.3. 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinėse negali būti eksploatuojamos naudingosios iškaskenos, sausinamas apypelkis, vykdoma kita veikla, kuri pažeistų durpių klodą, terštų pelkę ir jos aplinką, pakeistų hidrologinį režimą, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. 100 m atstumu nuo pelkės negali būti plynaisiais kirtimais kertamas apypelkio miškas neįšalus gruntui, į pelkę negali būti išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.4. 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių buveinėse negali būti intensyviai naudojami pelkę maitinančių šaltinių ir požeminiai vandenys, keičiamas pelkės ir su ja susijusių vandens telkinių hidrologinis režimas, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones. Taip pat negali būti statomi statiniai, nesusiję su buveinės išsaugojimo darbais, tręšiama, naudojami pesticidai draustinio teritorijose, išleidžiamos buitinės nuotekos ar vanduo iš drenažo sistemų.

5.5. 9010 Vakarų taigos, 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės saardymo neįmanoma išvengti vykdant leistinus miško kirtimus ir miško atkūrimą).

5.6. 9010 Vakarų taigos buveinėse negali būti šalinama negyva mediena, išskyrus vykdant specialiuosius biologinės įvairovės palaikymo kirtimus, vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant sukurti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė, taip pat negali būti eksploatuojamos naudingosios iškaskenos, keičiamas hidrologinis režimas, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, tręšiama. Skatinama nenaudoti

pesticidų, skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalajai struktūrai palaikyti.

5.7. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė, šalinama negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens) mediena.

5.8. 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant suformuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

6. Stačiųjų dirvuolių (*Agrimonia pilosa*) buveinėse negali būti įveisiamas miškas miško aikštėse, suariama dirva, tręšiama, negali būti traukiama mediena neįšalus gruntui, išskyrus atvejus, kai gautas už draustinio apsaugą atsakingos saugomos teritorijos direkcijos pritarimas. Skatinama įgyvendinti saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, skirtas būdingai gretimų medynų rūšinei sudėčiai ir vertikalajai struktūrai palaikyti, skatinama šalinti savaime plintančią sumedėjusią augaliją esamose retmėse, smėlynuose, miško aikštėse.

7. Dvilapių purvuolių (*Liparis loeselii*), pelkinių uolaskėlių (*Saxifraga hirculus*) buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytas priemones, eksploatuojamos naudingosios iškaskenos. Skatinama šalinti savaime plintančią sumedėjusią augaliją.

8. Žvilgančiųjų riestūnių (*Hamatocaulis vernicosus*) buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas, eksploatuojamos naudingosios iškaskenos.

9. Niūriaspalvių auksavabalių (*Osmoderma barnabita*) buveinėse negali būti iškertami seni drevėti ir džiūvantys lapuočiai medžiai. Skatinama palikti nenukirstus nusilpusius, pažeistus brandžius lapuočių medžius, nepašalintus išvirtusius senus lapuočius medžius.

10. Keturdančių suktenių (*Vertigo geyeri*) buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas, naudojami pesticidai ir trąšos. Skatinama mažinti šienavimo intensyvumą ir šalinti sumedėjusią augaliją.

11. Mažųjų suktenių (*Vertigo angustior*) buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas. Skatinama šalinti sumedėjusią augaliją ir ganyti gyvulius saugomų teritorijų planavimo dokumentuose nustatytu intensyvumu.

12. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

12.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 40–45° nuolydžio. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai arba keturšlaičiai.

12.2. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, pilka, žalia, raudona (čerpių).

12.3. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, mūras, tinkas.

12.4. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, ruda, žalia, pilka spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

13. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriaus leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

14. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.
